



## Szakmai beszámoló

„Zűrzavaros évek 1919-1920”

Győr, Brenner János Hittudományi Főiskola

2020. szeptember 30.

2020. szeptember 30-án a tavalyi „*Fáradozással és béketűréssel*” Náprághy Demeter Emléknaphoz hasonlóan a Győri Egyházmegyei Levéltár ismét egynapos tudományos konferenciát szervezett, amelynek központi témája Trianon századik évfordulója és az azt követő nyugat-dunántúli impériumváltások voltak. Ezt a képlékeny, káoszt és rengeteg kérdést felvető időszakot tervezte feldolgozni több szempontból a „*Zűrzavaros évek 1919–1921*” című konferencia.

A rendezvényt házigazdaként Dr. Reisner Ferenc általános püspöki helynök, szemináriumi rektor, olvasókanonok nyitotta meg a Brenner János Hittudományi Főiskola dísztermében. Beszédében külön kiemelte, hogy nagy öröme szolgálni a vendégek köszöntése és a szervezők kitartása, hogy az eredeti májusi időpont helyett ugyan szeptemberben, de megrendezésre kerülhetett a program.

A konferencia levezető elnöke Balogh Margit a BTK Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója volt, aki XX. századi magyar egyház- és köztörténetének alapos ismerőjeként számos ponton tett a közönség számára is hasznos kiegészítéseket az előadások utáni vita szekciójában.

Első előadóként Soós Viktor Attila a Nemzeti Emlékezet Bizottságának bizottsági tagja *A győri egyházmegye vértanúi a Tanácsköztársaság idején* címmel tartotta meg előadását. Felszólalása során ismertette a győri egyházmegye két vértanú papjának, Szemelliker Antalnak és Wohlmut Ferencnek a pályáját és vértanúságának körülményeit. Vértanúságuk több közös vonása mellett kiemelendő, hogy mindkettőjüket direkt központi utasítás híján, a helyben felgyülemlett társadalmi feszültségek hatására a falusi lakosság juttatta a mártíromságra.

A sort Nagy Szabolcs az MNL Veszprém Megyei Levéltárának igazgatóhelyettese, az MTA Trianon 100 Lendület Kutatócsoport tagja folytatta *Győr román megszállása* című előadásával. Nagy Szabolcs részletesen elemezte a román csapatok dunántúli mozgásait, külön kiemelve az olyan érdekességeket, mint a „vitnyédi fiaskó” vagy a győri konfliktusokat a lakosság és a katonaság között a város román megszállása alatt. Az előadó emellett árnyalta a román megszálló csapatok tevékenységét és azt földrajzi tekintetben is szétválasztotta.

Az első szekciót Ablonczy Balázs a BTK Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, a MTA Trianon 100 Lendület Kutatócsoport vezetője zárta egy irodalom- és kultúrtörténeti területekre is kitekintő előadással, amelyet *Selmec–Győr–Salzburg. Szitnyai Zoltán menekült-elbeszélései* címmel tartott. Ablonczy Szitnyai életén és munkásságán keresztül a trianoni menekültek léthelyzetére és a menekült-irodalomra, azok sajátosságaira mutatott rá.

A második szekciót Tóth Imre, a Soproni Múzeum igazgatója, a Soproni Egyetem hab. docense nyitotta *Kellett-e nekünk Nyugat-Magyarország? A magyar külpolitika kétségei Nyugat-Magyarország-Burgenland kapcsán* című előadásával. Előadásában Tóth Imre betekintést engedett a nemzetközi tárgyalások sorába, politikai, valamint gazdasági erőviszonyok alakulásába, amelyek a térség kapcsán felmerülő nemzetközi rendezést is befolyásolták. Az előadó elemzés alá vette az egyetlen katonailag meg nem szállt magyar terület megtartása érdekében tett magyar állami erőfeszítéseket és diplomáciai manővereket.



## Egyházmegyei Levéltár – Győr

Archivum Dioecesanum Iaurinense

H-9021 Győr, Káptalandomb 5/ A.

+36 96 / 513-175

arch.dioc.gyor@gmail.com

gyeleleveltar.hu



A konferencia ezután egy páros előadással folytatódott Győri Róbert az ELTE TTK FFI, Földrajztudományi Központ, Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék tanszékvezetőjének és Jankó Ferenc ugyanezen tanszék adjunktusának részvételével. Előadásuk, amelyet *Burgenland vagy Nyugat-Magyarország: az osztrák és a magyar földrajztudomány érvei* címmel tartottak, felvonultatta a két állam egyre élénkülő tudományos (főleg földrajztudományi és néprajzi), majd propagandisztikus tevékenységét a terület birtoklása érdekében.

Benkéné Jenőffy Zsuzsanna *A nyugat-magyarországi kérdés árnyékában: Steblik László papi pályája* című előadása mélyfúrásként mutatta be a széteső győri egyházmegye személyi politikáját a zűrzavaros években. A közel száz, határon túlra került győri egyházmegyes pap egyikének hányattatott sorsán keresztül nyerhetünk betekintést egy változó világ mindennapjaiba.

A konferencia záróelőadását Schmidt Péter a Budapest Galéria munkatársa tartotta, aki szintén papi életpályákat ismertetett *Huber János és Thullner János: két ellentétes papi és politikusi pálya Trianon idején* című előadásában. A két pálya bemutatásával a káosz éveiben élesen elkülönülő magatartásformák váltak vizsgálhatóvá és tipizálhatóvá. Míg a soproni kanonok, Huber széleskörű tevékenységet fejtett ki a nyugat-magyarországi térség megmaradása érdekében, addig Thullner nyíltan támogatta a régió Ausztriához kerülését. Ezek után talán nem is meglepő, hogy a volt nezsideri plébános Thullner a burgenlandi tartományfőnökségig jutott karrierje csúcán.

A konferencia a földrajztudományon keresztül az irodalomtudományon át a köz- had- és egyháztörténetig számos aspektusból tette érthetőbbé a „zűrzavaros évek” eseményeit a gyakran méltatlanul elfeledett nyugat-dunántúli térségben.

Média megjelenések:

<https://www.kisalfold.hu/kultura/helyi-kultura/konferencia-a-zurzavaros-evekről-gyorben-foto-10302766/>

<https://trianon100.hu/cikk/zurzavaros-evek-1919-1921-tudomanyos-konferencia>

<https://www.gyorplusz.hu/gyor/a-zurzavaros-evekre-emlekeztek/>

<http://ujkor.hu/content/zurzavaros-evek-1919-1920-tudomanyos-konferencia-gyorben>





# Egyházmegyei Levéltár – Győr

Archivum Dioecesanum Iaurinense

H-9021 Győr, Káptalandomb 5/ A.

+36 96 / 513-175

arch.dioc.gyor@gmail.com

gyeleveltar.hu

